

VALÓDI MOZI OTTHON

Lumiére testvérek öröksége hatalmas iparrá fejlődte ki magát. Az emberek megtanulták a film nyelvét, amely a készítő nemzeti hovatartzásától független világnyelv. Hozzászoktak egyediségéhez, hogy a legkülönbébb módszerekkel képes megszólítani a nézőt akkor is, ha nem is fogják fel tudatosan. Persze gazdasági kihasználása egyre nagyobb lett, már-már túl nagy is és ez a film rovására is mehet. Nagymértékben hozzájárult, hogy a film, mint termék nem csak a mozik látványossága, hanem otthoni szórakozás is lehet. De mire ezt sikerült elérni hosszú, kacifántos utat tett meg a házi videózás...

Petrovics Krisztián

A videó megjelenése előtt a nitrócellulóz alapú film volt az egyeduralkodó. Ez volt az egyetlen megbízható hordozó, amelyet használni lehetett műsorok rögzítésére.

A filmnyersanyagok viszont drágák voltak, nem mindenki számára elérhető, s méreteiben is nagy, hiszen a 35 mm-s film tárolása, vetítése nem egy otthoni kezelhető eszköz. A biztonsági film megjelenésével és az Eastman-Kodak fejlesztésének köszönhetően útnak indították 1923-ben a 16mm-s filmet, amely méreteiben sokkal kisebb, könnyebb volt. Sikere abban rejlett, hogy a minősége megfelelő, s színes rögzítés is lehetséges. Azonban továbbra sem volt bárki számára elérhető, összehasonlításként: a kamera állvánnyal 335 dollár volt, egy Ford autó pedig 550 dollár!

Ahhoz, hogy a film a háztartásokba eljusson, szükség volt egy még

egyszerűbb formára. Ez lett 1932-ben a CINE KODAK EIGHT. Eleinte a 16-os filmet használták fordíthatónak, ez a 16-os kockaméretének negyedét rögzítette. Majd az 50-es évekre kialakult a 8mm-es film. Szükség volt egy kamerára, melyben 3 percenként filmet kellett cserélni, előhívni és egy vetítőre a visszajátszáshoz. Néhány tekercs film ugyan kárba vészett, mire beletanult az ember, hogy milyen blendével, élesség beállítással kell az adott körülmények között dolgozni, de izgalmas kihívás is volt egyben. A kamerák fejlődésével különféle trükköket lehetett készíteni például a sebesség csökkentésével- növelésével, vagy az egymásra fényképezés eszközével. Akár 1 kockás felvételre is lehetőség volt, animációk készítéséhez. Megjelent a motoros zoom-objektív is. Később (1964) a super 8-as film nagyobb képfelületet, részletgazdagabb kontúrokat produkált. A normál 8 képmérete 4,8 x 3,5 mm. 1m celluloid 264 képkockát tartalmaz, a super 8 pedig 6 x 4 mm. Emérebeli különbséget a perforáció helyéből vették el. Míg a normál 8-nál közel 3, a supernél csak 1mm.

Természetesen ez volt az első eszköz, mely lehetővé tette, hogy egy-egy kedvenc moziban látott alkotást magáévá tegye a néző. Ezt az igényt ki is használta valamennyi stúdió és a filmműfajok teljes palettája megtalálható volt 8mm-es filmen. A rendszer korlátai miatt ritkán vállalták be egész estés film kiadását. A megszokott az volt, hogy lerövidítették a filmet. 1 tekercs ugyanis max. 120m, azaz mintegy 25 perc. A képkockaszám csökkentésével további percek nyerhetőek. Érdekesség például, hogy a Cápa című film 2 tekercse összesen 50-55 perc, holott a teljes műsor mintegy 125 perces. Ezért elsősorban a rövidfilmek és rajzfilmek terjedtek el, hiszen ezek másodpercenként 24 kockás képpel is csak max. 60 métereseek.

Hang tekintetében kissé macerás e formátum, hiszen a normál 8-as néma, a super 8 pedig mágnes hangot tartalmazhat. Fényhang a 8-as esetében nem volt. 1973-ban szólalt meg a super 8. Előfordul, hogy minkét oldalon található mágnescsík, de akkor is csak az egyik oldal

tartalmaz hasznos hangot. Sztereó 8-as filmet még nem láttam, sőt, nem is hallottam. Ennek a mágneses megoldásnak a székszeplije, hogy a vetítővel készíthető rá hangfelvétel, illetve, hogy véletlenül le is törölhető. Egy másik megoldás a házi felvételek esetében a szinkronfutás egy olyan szalagos magnóval, mely fogadta a vetítőtől a jeleket és ehhez igazítva játszotta vissza a hangot.

A vetítés maga egy rituálé. Ha a film nincs kifordítva és visszafelé - hosszú távon ugyanis így kellene tárolni kámforban - akkor is egy 10 perces tekercs befűzése és vetítése akár 40 percet is elvihet! Hiába, akkor még nem volt ilyen rohanó a világ...

Az első hazai gyártmányú házi vetítőgépek a 8mm-es vetítő, a Kinga valamint a Pajtás 16 volt, 1955-ből.

Rendkívül egyszerű szerkezet, kézi hajtású, áram csak az izzónak kell. A Pajtás 16mm-es filmmel működött. Az izzó hihetetlenül gyorsan forrósodása miatt nagyon kellett vigyázni a közelében, illetve arra, hogy a filmszalag a képkapuban neholg megolvadjon.

A film sérülékeny jószág, finom bánásmódot igényel. Sajnos régen nem törődtek megfelelően velük ezért mára sok használhatatlan lett. Nem érheti víz, mert leválik az emulzió, figyelni kell, neholg megtörjön, és még így is karcosodik idővel. Amennyiben kitörik egy perforáció vetíthetetlen lesz, mert a legtöbb vetítő egyetlen tüskéje egy perforációt fog meg, ránt rajta egy kockányit, majd újra és újra. Ezért 1 perforációs hiba is látható lesz. Másik sűrűn előforduló hiba, hogy a super 8-as filmet

normál 8-as dobon játszanak le, így végighasítják a perforációt.

Mindennek ellenére a filmnél tartósabb alapanyagot még nem találtak ki. Ezt az elmúlt 109 év is bizonyítja.

Az utóbbi időkben kezd újra felvirágozni a super 8-as filmzés az amatőr körökben, újra kapható nyersanyag is, de előhívni csak Svájcban tudják. Amerikában bizonyos filmekből ma is adnak ki 8-as kópiát korlátozott példányban. Utoljára egy Mátrix-szal találkoztam, de csak gyűjtők foglalkoznak vele manapság.

Minden fogyatékoságát és szépségét figyelembe véve ez az otthoni mozizás lehangulatósabb találmánya.

For more information / További információ és kapcsolat:

06-70-205-41-25 www.chrisfilm.hu

ChrisFilm Digital Video Studio